

Vlaams
Parlement

ingediend op **884** (2020-2021) – Nr. 1
1 juli 2021 (2020-2021)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Sofie Joosen

over de impact van het Brexitakkoord
op de landbouw en de visserij

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Bart Dochy.

Vaste leden:

Arnout Coel, Cathy Coudyser, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele;
Leo Pieters, Stefaan Sintobin, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Bart Dochy, Joke Schauvliege;
Emmily Talpe, Bart Van Hulle;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Bert Maertens, Nadia Sminate, Tine van der Vloet;
Roosmarijn Beckers, Els Sterckx, Suzy Wouters;
Lode Ceyssens, Tinne Rombouts;
Tom Ongena, Bart Tommelein;
Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

INHOUD

1. Toelichting van minister Hilde Crevits over de impact van het Brexitakkoord op de landbouw en de visserij	4
2. Bijkomende vragen van de commissieleden	4
2.1. Bart Tommelein	4
2.2. Jeremie Vaneeckhout.....	4
2.3. Cathy Coudyser	5
3. Antwoorden van minister Hilde Crevits	5
Gebruikte afkortingen	7
Bijlagen:	
– Bijlage 1: Vooraf ingediende vragen door de Vlaamse volksvertegenwoordigers	9
– Bijlage 2: Antwoorden van minister Hilde Crevits op de vooraf ingediende vragen	21

Na gedachtewisselingen op 20 januari en 17 maart 2021 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid op 9 juni 2021 een derde gedachtewisseling over de impact van het Brexitakkoord op de landbouw en de visserij.

De week voorafgaand aan de gedachtewisseling werd aan alle commissieleden de gelegenheid geboden om hun vragen vooraf voor te leggen aan Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw.

De toelichting van de minister bevat naast een algemene uiteenzetting over de impact van het Brexitakkoord meteen ook de antwoorden op de voorgelegde vragen. Aansluitend formuleren de commissieleden aanvullende vragen die door de minister eveneens worden beantwoord.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting van minister Hilde Crevits over de impact van het Brexitakkoord op de landbouw en de visserij

Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, geeft een algemene toelichting die ook een antwoord geeft op de vragen van de commissieleden die vooraf aan de minister werden voorgelegd.

De vooraf ingediende vragen van de commissieleden zijn opgenomen als bijlage 1. De antwoorden van de minister zijn opgenomen als bijlage 2.

2. Bijkomende vragen van de commissieleden

2.1. Bart Tommelein

Bart Tommelein vraagt of er intussen al een trilateraal akkoord is met de EU, het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen over het aantal gemeenschappelijk beheerde visbestanden.

Wat is de samenstelling van het gespecialiseerde comité voor de visserij dat de discussie over de quota tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU moet regelen, en zijn er al resultaten? Er zou ook een technisch visserijcomité worden samengesteld. Kan de minister daar meer informatie over geven?

Het zeer beperkt aanlanden in het Verenigd Koninkrijk heeft te maken met de vele en weinig transparante documenten bij de douane. Is er naar aanleiding van de eerste aanlandingstest van een Belgisch vissersvaartuig in het Verenigd Koninkrijk al verbetering gebracht in de wirwar van douaneformaliteiten?

2.2. Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout vraagt wanneer de gesprekken met het Verenigd Koninkrijk starten voor het vastleggen van de vangstmogelijkheden in 2022 en wat het tijdsplan is voor afsluiten van dit akkoord.

De minister gaf een overzicht van impact van de Brexit op diverse sectoren, maar kon hierover nog geen concrete cijfers voorleggen. Wanneer zullen er wel cijfers beschikbaar zijn?

De allocatie van de middelen uit de BAR is nog niet definitief geregeld. De minister verwees naar het voorstel van het Portugese voorzitterschap voor een herziening van de allocatiemethode, waarbij naast handel en visserij ook de component 'maritieme grensregio' zou worden toegevoegd. Wat is de inschatting van de minister op de slaagkansen van dit voorstel?

De eerste aanlandingstest van een Belgisch Vissersvaartuig in het Verenigd Koninkrijk en de tijdige invoering van de lading was een relatief geslaagd experiment. De minister kondigt nog andere testreizen aan. Wanneer zullen die worden uitgevoerd en hoe groot is de ambitie om op relatief korte termijn tot vaste werkbare procedures te komen?

2.3. Cathy Coudyser

Cathy Coudyser wijst erop dat de onderhandelingen over de vangstmogelijkheden voor 2021 ongeveer zes maanden hebben aangesleept. Is er enige garantie dat de onderhandelingen over de vangstmogelijkheden in 2022 vlotter zullen verlopen zodat aan de vissers zekerheid kan verschaft worden over de quota en ruilmogelijkheden?

Uit de eerste testreis met aanlanding in het Verenigd Koninkrijk kan onthouden worden dat de douaneformaliteiten sterk vereenvoudigd moeten worden en dat het oprichten van een eigen grenscontrolepost geen optie meer is. Maar er zou ook onderzocht worden wat de voor- en nadelen zijn van het aanlanden in Frankrijk. Wanneer zullen de resultaten van dit onderzoek beschikbaar zijn?

Wanneer zal er een definitief akkoord zijn over de verdeling van de middelen uit de BAR? Wanneer zal de minister de verdeling van de voor Vlaanderen beschikbare middelen bekend maken? De Europese Commissie moet in dit verband nog verduidelijken welke projecten hiervoor al dan niet in aanmerking komen. Wanneer verwacht de minister deze verduidelijking?

Vlaanderen drong ook aan op de nodige flexibiliteit in het toepassen van de Europese staatssteunregeling. Hoe vorderen deze gesprekken?

Er wordt gezocht naar alternatieve visgronden, maar dat vraagt uiteraard de nodige aanpassingen. De kennis over de nieuwe visgronden moet worden aangereikt, het vraagt aangepaste vistechnieken en aanpassingen van de vissersvaartuigen. Er moet ook onderzocht worden of de consument bereid is om de nieuwe vissoorten aan te kopen. Volgt de minister dit verder op en kan dit gefinancierd worden met de middelen van de BAR?

3. Antwoorden van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* wijst erop dat het trilateraal akkoord tussen de EU, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk voor het gezamenlijk beheer van de gedeelde visbestanden reeds tot stand kwam vóór het bilateraal akkoord tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk. De Belgische vaartuigen kregen door het trilateraal akkoord onmiddellijk toegang tot de Noorse wateren, met de mogelijkheid tot het bevissen van kabeljauw, schelvis, koolvis, wijting, schol en haring.

Het gespecialiseerde visserijcomité is nog niet samengekomen. Het is wel al samengesteld en de agenda werd vastgelegd. Vlaanderen verwacht om zelf te kunnen aansluiten omdat het binnen België exclusief bevoegd is voor visserij. De agenda wordt uiteraard niet door Vlaanderen bepaald, maar door Europa dat hiervoor een initiatief neemt. De quotaruilen verlopen niet via het gespecialiseerde visserijcomité.

België is de eerste lidstaat die na de Brexit een transit doorheen het Verenigd Koninkrijk tot in de eigen visveilingen heeft georganiseerd. Het is de bedoeling om te onderzoeken hoe het invoeren van vis in Ierse, Franse, Nederlandse of Belgische havens kan worden vergemakkelijkt. Het is immers het eerste EU-land waar de vis aankomt dat de controles moet uitvoeren. De minister dankt uitdrukkelijk

alle deelnemers aan deze ingewikkelde missie die een sterke samenwerking heeft vereist.

Het uittesten van de aanlandingsmogelijkheden in het Verenigd Koninkrijk en andere EU-landen gaat niet enkel om het verleggen van visserijactiviteiten of het bepalen van hoeveel van welke vissoort mag worden gevangen. Het gaat ook over hogere kosten voor brandstof, administratieve formaliteiten en andere aspecten die moeten doorgerekend worden. Het verdere verloop van deze testreizen moet de impact hiervan in kaart brengen. Pas als de procedures stabiel zijn kan een inschatting gemaakt worden van de additionele kosten.

Momenteel heeft het Departement Landbouw en Visserij samen met het FAVV, de transporteurs, de visveiling en de reders volop ingezet op de testreis doorheen het Verenigd Koninkrijk. De finale resultaten hiervan zullen mee bepalen in welke richting er moet worden verdergegaan met de aanlandingen en hoe de transporten verder kunnen verlopen. Het probleem zit vooral bij het feit dat het Verenigd Koninkrijk de documenten moet aanvaarden en invullen, waarbij er over een aantal zaken nog onduidelijkheid bestond.

De zoektocht naar andere visgronden is zeer belangrijk voor de Belgische visserij. Momenteel worden de Noorse wateren verkend. Met de ervaring die hierbij opgedaan wordt, wil Vlaanderen tot een goed beheer komen van de visbestanden en het goed aanwenden van de quota in dit gebied.

Het is inderdaad belangrijk om de vissers een langetermijnperspectief te kunnen geven via het tijdig afsluiten van akkoorden. Het is in dit kader ook belangrijk om snel te kunnen inzetten op quotaruilen die cruciaal zijn voor onze kleine vissersvloot. De minister zal dit nogmaals benadrukken bij haar ontmoeting met de Europese Commissaris Virginijus Sinkevičius, bevoegd voor Visserij. De Europese Commissie onderhandelt namens de lidstaten, maar dat moet uiteraard in zeer nauw overleg met deze lidstaten gebeuren.

Het Europees Parlement en de Raad overleggen nog steeds over de verdeling van de middelen uit de BAR. De verwachting is dat in juli 2021 een akkoord kan worden bereikt. Eens de tekst beschikbaar is kan ook uitvoering worden gegeven aan de eigen projecten die met deze middelen gefinancierd zullen worden. Indien er onduidelijkheid is over de teksten of de projecten die hiervoor in aanmerking kunnen komen, moet uiteraard overlegd worden met de Europese Commissie. De minister wil in elk geval inzetten op maatregelen die de sector effectief kunnen helpen, waaronder digitalisering aan boord en aan wal, maar eerst wordt gewacht op een akkoord op het niveau van de EU.

De huidige staatssteunregels blijven gelden tot eind 2020, maar vermoedelijk zullen ze niet in dezelfde vorm verlengd worden. Er loopt momenteel immers een discussie over het aanpassen van het algemeen Europese staatssteunkader.

Tot slot verheugt de minister zich over het inwijden van een splinternieuw vissersvaartuig, ondanks de moeilijkheden met de Brexit. De actieve en vindingrijke visserijsector blijft volop inzetten op een dynamische en vernieuwende visserij waarbij nog meer nieuwe vaartuigen zullen worden ingezet.

Bart DOCHY,
voorzitter

Sofie JOOSEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BAR Brexit Adjustment Reserve

EU Europese Unie

FAVV Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

BIJLAGE 1:

Vooraf ingediende vragen
door de Vlaamse volksvertegenwoordigers

**Vooraf ingediende vragen voor de gedachtewisseling met minister Hilde Crevits
over de impact van het Brexitakkoord op de Landbouw en Visserij**

Vlaams Belang

Johan Deckmyn (oorspronkelijke vraag om uitleg nr. 3430)

- Begin mei escaleerde het conflict tussen het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk over visserijrechten. Het dispuut is een gevolg van de situatie die is ontstaan sinds de Brexit. Er werd in het Brexit-akkoord namelijk beslist dat er een transitieperiode van 5,5 jaar zal volgen. Gedurende die periode krijgen Europese vissers zeker nog toegang tot de Britse wateren. De vangstquota gaan weliswaar omlaag. Na de overgangsperiode zal het Verenigd Koninkrijk jaarlijks een besluit nemen over de toegang van vissers uit de Europese Unie tot de Britse wateren.

Eind vorige week kwam de regering van het eiland Jersey – dat officieel geen deel uitmaakt van het Verenigd Koninkrijk, maar wel een Brits kroonbezit is – met nieuwe regels voor Franse vissersboten die vissen voor de wateren rond het Kanaaleiland. De Franse vissers zullen hierdoor slechts beperkt actief mogen zijn en zullen minder vissoorten uit het water mogen halen. De bevoegde Franse minister Annick Girardin reageerde verbolgen op de beslissing van de regering van Jersey en stelde dat de nieuwe regels niet zijn “afgestemd, besproken of aangemeld”. De minister dreigde met represailles.

Op 6 mei voerden een 50-tal Franse vissersboten actie voor de kust van Jersey. De Britse premier Boris Johnson vreesde voor een blokkade van de haven van Saint Helier op het eiland en stuurde daarom twee oorlogsschepen richting Jersey. De Franse regering stuurde als reactie twee patrouilleschepen naar het Kanaaleiland.

De ergste storm lijkt ondertussen te gaan liggen zijn en de oorlogsschepen werden teruggetrokken. Maar het conflict blijft sluimeren. Frankrijk dreigde er zelfs mee om de elektriciteitstoevoer richting Jersey af te snijden.

- ⇒ Konden deze problemen volgens de minister voorzien worden bij het afsluiten van het Brexit-akkoord eind vorig jaar?
- ⇒ Zijn er ook Vlaamse vissers die in de problemen dreigen te komen door de beslissing van de regering van Jersey?
- ⇒ Zal Vlaanderen betrokken worden bij de onderhandelingen om tot een oplossing te komen?
- ⇒ Wat is volgens de minister de impact van het conflict in Jersey op het Brexit-akkoord inzake visserij? Ziet hij een negatieve impact op de bereidheid van het Verenigd Koninkrijk om ook na de transitieperiode tot een billijke regeling te komen?

Frieda Verougstraete-Deschacht

- Hoewel de aanvoer van vis in de Vlaamse havens de laatste jaren onder het beoogde niveau bleef, zijn de cijfers nog drastischer gedaald in 2020. Dit komt voor de ganse Vlaamse vissersvloot op een aanvoering van 18.306 ton vis per jaar, dit is een totale verlies van 5%.

De waarde van de aanvoer ging al enkele jaren in dalende lijn maar de waarde werd in 2020, ondanks de schaarste, niet gereflecteerd in een hoge prijswaarde. De waarde van de aanvoer daalde met 8% tot 74,3 miljoen euro.

- ⇒ Is deze mindere vangst een gevolg van de stillegregeling?
- ⇒ U gaf tijdens een vorige gedachtenwissel mee dat U niet langer wenste gebruik te maken van de stillegregeling om de geleden verliezen van inkomsten te compenseren. Voorziet U een ander instrument om tegemoet te komen aan deze verliezen? Zoja, Kan U hier wat meer duiding geven welke oplossing U voorziet?
- Tijdens de Europese Agrifish Raad van 22 en 23 maart 2021 stonden de onderhandelingen op het Europese niveau voor het bepalen van de tijdelijke TAC'S & Quota voor de overige 3 kwartalen van 2021 op de agenda.
 - ⇒ Is hieromtrent een akkoord bereikt?
 - ⇒ Er zou een trilateraal akkoord bereikt moeten worden met het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen over een aantal gemeenschappelijk beheerde visbestanden. Is er een akkoord bereikt en kan U dit toelichten?
 - ⇒ Om het gelijk speelveld tussen Europese, Britse en Noorse vissers te bewaken voor 2021 dienen er vaststellingen en technische afspraken te worden gemaakt over de vangstmogelijkheden. Zijn deze er gekomen?
- Er zouden momenteel onderhandelingsgesprekken lopende zijn de Europese Commissie, in samenspraak met de ministers van Visserij van de verschillende lidstaten en Groot-Brittannië over de definitieve visquota.
 - ⇒ Kwamen er uit deze gesprekken concrete structurele vooruitzichten en/ of afspraken voort die zouden kunnen resulteren in een definitief akkoord?
 - ⇒ Het VK stelde allerlei voorwaarden in vraag die al jarenlang onderdeel zijn van het gemeenschappelijk visserijbeleid, die zij koppelen aan de TAC en quota. Blijft het VK vasthouden aan deze eis?
 - ⇒ Het VK vroeg om voor zes commerciële soorten in een apart plafond te voorzien, wat ingaat tegen het handels- en samenwerkingsakkoord volgens de EU? Zal op deze vraag worden ingegaan?
- De definitieve visie over het Brexit Adjustment Reserve is nog niet 100% duidelijk. In tegenstelling tot het originele voorstel van de Europese Commissie die grotendeels gebaseerd was op het aandeel van de handelsbetrekkingen met het Verenigd Koninkrijk in verhouding tot het bruto binnenlands product zou Frankrijk nu een andere verdeelsleutel

willen hanteren op basis van handelsbetrekkingen. Voor Vlaanderen die net meer getroffen is dan de meeste lidstaten kan de wijziging van deze verdeelsleutel grote gevolgen hebben.

- ⇒ Heeft U al zekerheid dat de oorspronkelijke verdeelsleutel van de Europese Commissie zou behouden blijven?
- ⇒ Zal de beloofde 60 miljoen euro uit het Brexitfonds ter beschikking staan van de visserijsector?
- ⇒ Zal U deze fondsen investeren om een transitie te realiseren binnen de visserijsector om zo het postbrexittijdperk te overleven?
- ⇒ U plant een nieuw convenant “duurzame visserij” die zal worden ingezet om de toekomst van de sector te verzekeren. Hoe concreet is dit plan en kan U dit eventueel toelichten?
- De grensovergang tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie verloopt moeizaam en is zeer tijdrovend. Een Vlaams vissersvaartuig moet bij aanlanding in Britse havens 5 verschillende dossierstromen documenten en gegevens verstrekken evenals douane en controle op voedselveiligheid.

U zou samen met uw diensten uw schouders zetten onder het proefproject van de Redercentrale. Dit proefproject gebeurt in samenwerking met de douane en het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Het doel was om in eerste instantie in de eerste helft van mei een testreis te organiseren met een transit doorheen het Verenigd Koninkrijk en via Dover naar Calais.

- ⇒ Heeft deze testrit reeds plaatsgevonden? Welke problemen werden er in kaart gebracht en hoe wil U deze wegwerken?
- ⇒ Zal u voorzien in de nodige ondersteuning of extra begeleiding voor de bedrijven en zal U bijkomende stappen zetten bij de uitrol van de verschillende mogelijk resultaat scenario's?

Groen

- Wat is de stand-van-aken rond de onderhandelingen over een meer definitief akkoord? Stelt het VK zich inschikkelijker op?
- Zitten de visserijlanden in de EU nog steeds inhoudelijk en onderhandelingsgewijs op dezelfde golflengte?
- Blijft de verdeling van het brexitfonds voor visserij ongewijzigd? Wanneer en hoe zullen deze middelen worden ingezet?
- Wat is de impact van de acties van de Franse vissers?

Open Vld

Landbouw:

- Wat is de stand van zaken van de gesprekken over niet-tarifaire belemmeringen?
- Dat het VK niet langer deel uitmaakt van de interne markt, maakt een punt van bezorgdheid van de level playing field tussen de EU en het VK, bijvoorbeeld inzake GGO, gewasbeschermingsmiddelen, antibiotica of dierenwelzijnsvoorschriften. Zijn er op dit vlak al verschillen merkbaar of problemenesignaleerd?
- Ondanks het handelsakkoord tussen de EU en het VK, worden onze boeren en voedingsindustrie geconfronteerd met bijkomende kosten: meer administratie voor de douane en het FAVV, vertragingen en sanitaire eisen.
 - ⇒ Hoe verloopt de samenwerking met het FAVV om de administratieve en andere lasten tot een minimum te beperken?
 - ⇒ Wat is de stand van zaken van de aanwervingen voor de Brexit Helpdesk? In februari waren twee extra VTE aangeworven. Zijn inmiddels ook de twee bijkomende aanwervingen zoals gepland eind maart gebeurd? Welke profielen hebben deze mensen?
 - ⇒ Binnen de landbouwsector bestond de vrees dat de extra kosten van die bijkomende administratie voor de douane en het FAVV zou doorgerekend worden aan de producenten. Zijn hiervan al tekenen aan de wand merkbaar?
- Ook vanuit de voedingsindustrie vangen we signalen op over een vrees voor vertragingen vanaf oktober door de bijkomende eisen die vanaf dan van toepassing zullen zijn. De bijkomende administratieve last (bv. pre-notificatie die ingediend te worden 24u op voorhand) voor het aanvragen van certificaten is zo een concrete bezorgdheid. Daarnaast wordt gevreesd voor oplopende levertijden en oplopende kosten. Heeft de minister gelijkaardige signalen ontvangen? Welke actie onderneemt ze bij of samen met haar federale bevoegde collega om dit te voorkomen?
- Nog vanuit de voedingsindustrie signaleert men de nood aan een soepele procedure voor het afleveren van exportcertificaten door het FAVV. Specifiek voor de transporten die 24/7 circuleren (en dus dag en nacht, en in de weekends moeten kunnen vertrekken naar UK).
 - ⇒ Wordt hier werk gemaakt van een digitalisering van de procedure?
 - ⇒ Wordt er bij het VK op aangedrongen om TRACES te gebruiken, vermits het dat momenteel nog weigert te doen en er voor een digitalisering een link nodig is tussen TRACES (Europese systeem) en IPAFFS (VK systeem)?
- Met betrekking tot de extra fytosanitaire keuringen die onze producten moeten ondergaan vooraleer te kunnen worden geëxporteerd naar het VK, is het van belang dat er ook binnen de EU een level playing field bestaat. Aanvankelijk hoorden we dat er een verschillende mate van gestrengheid tussen de verschillende lidstaten bestond, meer bepaald zou de Nederlandse Voedsel- en Wareninspectie er een pragmatischer houding op nahouden dan ons FAVV.

- ⇒ Heeft de minister haar federale collega bevraagd of er sprake is van een andere gestrengheid van de fytosanitaire controles bij ons vergeleken met Nederland?
- Vlaanderen kondigde aan om bedrijven bij te staan met een pakket maatregelen. Zo wordt voorzien in een pakket van 83 miljoen euro voor bedrijven die getroffen worden door de Brexit. 50 miljoen wordt ingezet via Vlaio en 3 miljoen via de Vlam.
- ⇒ Kan de minister een overzicht geven van de concrete besteding van die VLAIO-middelen?
- ⇒ De VLAM-middelen worden gespreid over 2021 en 2022. Welke bestedingen zijn inmiddels al gedaan en welke staan er nog gepland?
- ⇒ Werd de open oproep van de VLAM naar Vlaamse bedrijven actief in de agrovoeding, visserij en sierteelt om een innovatief project in te dienen om de export te vrijwaren én te ondersteunen reeds opengesteld?
- We horen positieve geluiden over de bijstand die FIT levert aan de Vlaamse landbouw- en voedingsbedrijven. Werd er reeds een feed back-bevraging georganiseerd bij de Vlaamse bedrijven om na te gaan hoe ze de verschillende Vlaamse ondersteuningsmaatregelen ervaren en welke eventuele werkpunten zijn? Wordt er ook gepolst naar de ervaringen met het FAVV, meer bepaald de mate waarin de dienstverlening als voldoende performant wordt ervaren?
- Welke activiteiten heeft de VLAM inmiddels ontplooid om bedrijven op verschillende niveaus te informeren?
- Welke meerwaarde heeft de Brexit-consulent van de VLAM al kunnen realiseren?
- De Britse landbouwsector kan door de Brexit moeilijker exporteren naar de rest van Europa. Vooral de Britse zuivelsector zou hierdoor problemen ondervinden. Hierdoor zouden andere EU landen meer 'interne' handel kunnen drijven. Manifesteren deze verwachtingen zich inmiddels in de exportcijfers van Britse zuivelproducten naar de EU?

Visserij:

- Beschikt de minister over een actuele raming van de impact van de Brexit op de Vlaamse visserij en een vergelijking ervan met de impact op de visserij in de andere Europese lidstaten?
- Vorige keer zei de minister dat de visserijsector geen vragende partij is voor een verlenging van de stilligvergoedingen. Toch hield ze de deur hiervoor open: mocht de sector door de wijzigende omstandigheden opnieuw voorstander zijn van een stilligvergoeding, dan wilde de minister dat zeker onderzoeken. Is er inmiddels verandering in de toestand gekomen?
- In antwoord op een recente vraag om uitleg van Bart Tommelein antwoordde de minister dat er nog zes vissersvaartuigen geen toegang hadden tot de Britse visgronden. Wat is de actuele stand van zaken?

- Wat is de stand van zaken van de onderhandelingen over de definitieve TAC's en quota die de Europese/Belgische vissers in de Britse wateren mogen boven halen?
- Werd er inmiddels al een trilateraal akkoord met het VK en Noorwegen bereikt over een aantal gemeenschappelijk beheerde visbestanden?
- De graduele vermindering van de vangstquota zou in principe binnen Europa moeten verdeeld worden op basis van de historische verdeelsleutels.
 - ⇒ Zijn de concrete gesprekken hierover al gevoerd?
 - ⇒ Welke zijn de concrete afspraken wat Vlaanderen aangaat?
- Vorige keer maakte de minister melding van de oprichting van een 'gespecialiseerd comité voor de visserij' dat de quotaruil tussen EU-lidstaten en het VK moest regelen. Wat is daarvan de stand van zaken en hoe is de samenstelling?
- Er zou ook een technisch visserijcomité samengesteld worden.
 - ⇒ Is dat al gebeurd? Wie zetelt daarin?
 - ⇒ Heeft dat comité zijn werkzaamheden al gestart om de evolutie op het terrein voortdurend te monitoren en de praktische problemen onmiddellijk te remediëren?
- De berekening van de bijna 60 miljoen euro die de Vlaamse visserij toegekend krijgt uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR) werd onder andere gebaseerd op het feit dat de Vlaamse visserij voor 50 procent van haar omzet afhankelijk is van de toegang tot de Britse wateren.
 - ⇒ Heeft de Europese Commissie inhoudelijk meer duiding gegeven (o.a. met betrekking tot de staatssteunregels) welke projecten om de gevolgen van de Brexit op te vangen precies kunnen gesteund worden met BAR-middelen?
 - ⇒ Wat is de stand van zaken van het transitieplan? Welke acties werden opgestart?
 - ⇒ Op welke manier worden de veilingen hierin meegenomen?
 - ⇒ Zullen er nog bijkomende Vlaamse middelen aangewend kunnen worden?
- Het niet-aanlanden in Britse havens wordt veroorzaakt door beperkte transparantie in de vele documenten, gegevens en validaties die nodig zijn. Bij de reders leefde een zeker gevoel van koudwatervrees. Is daar inmiddels al verbetering in gekomen?
- Een aantal Vlaamse vissers die actief zijn in het Kanaal, landen hun visserijproducten aan in onder meer Ierse en Franse havens om ze dan via een koeltransport naar België te brengen. De minister stelde dat dit slechts een tijdelijke oplossing was. Is er al zicht op een meer definitieve oplossing?
- In maart meldde de minister dat via een samenwerking tussen het ILVO, de Rederscentrale en het departement LV een proefproject in opmaak was om aan te landen in Britse havens en de vis net als voorheen snel en vers in eigen land te krijgen. Dat vereiste ook een goede

samenwerking met de Franse douane. Is dat proefproject inmiddels opgestart? Welke zijn daarvan de resultaten?

- De minister erkende tijdens de vorige gedachtewisseling dat de transitproblemen talrijk waren. Ze had dit aangekaart bij haar federale collega Clarinval die bevoegd is voor het FAVV.

⇒ Hoe werd dit probleem verder opgevolgd?

⇒ Wat heeft het overleg van de administratie Landbouw en Visserij met de producentenorganisatie, de Vlaamse veilingen en het FAVV opgeleverd om de problemen in kaart te brengen en oplossingen daarvoor te realiseren?

⇒ Welke extra ondersteuning of begeleiding werd er voor de bedrijven voorzien?

- Eén van de mogelijke scenario's was de oprichting van een extra grenscontrolepost voor het uitoefenen van de sanitaire controles. Werd er werk gemaakt van deze piste?

N-VA

Vragen van Sofie Joosen m.b.t. landbouw

- VLAM heeft in een vrij vroeg stadium een helpdesk Brexit opgericht om exporteurs van agrovoeding te helpen zoeken naar werkbare oplossingen. Wat zijn de belangrijkste problemen die aangekaart worden bij de helpdesk?
- In de [pers](#) konden we alvast lezen dat er heel wat administratieve lasten en bijkomende kosten gepaard gaan met bijvoorbeeld de controles van het FAVV. Zo maakt het papierwerk een lading planten voor het VK bijvoorbeeld 150 tot 200 euro duurder voor onze Vlaamse tuinbouwers. Welke oplossingen ziet de minister om administratieve lasten (en bijkomende kosten), door het extra werk door Brexit, te verlagen?

Vragen van Cathy Coudyser m.b.t. visserij

- Op de Agrifish-raad van 26 mei jl. heeft de minister de laatste stand van zaken vernomen inzake de onderhandelingen met UK over definitieve vangstmogelijkheden voor wat 2021 en 2022 betreft. Kan de minister hierover terugkoppeling geven? Evolueren de onderhandelingen met UK naar de mening van de minister in de goede richting rekening houdende met de Vlaamse belangen? Welke impact heeft het incident nabij het eiland van Jersey gehad op de voortgang van de onderhandelingen?
- - Een belangrijk aandachtspunt voor de Vlaamse vissers sinds de Brexit is de moeilijkheden waarmee men wordt geconfronteerd bij aanlanding van vis in Britse havens (die normaliter door Vlaamse vissers worden gebruikt en van waaruit dan vis met vrachtwagens naar Vlaanderen wordt getransporteerd). Tijdens de laatste gedachtewisseling over Brexit in de commissie (d.d. 17 maart) bevestigde de minister dat Vlaamse vissers op dat moment nog steeds niet aanlanden in Britse havens en dat er nog steeds veel onduidelijkheid heerste rond administratieve formaliteiten die moeten worden vervuld.

Om onze vissers over hun koudwatervrees heen te helpen heeft de Rederscentrale in samenwerking met de douane en het FAVV een proefproject opgezet in de vorm van een testreis met transit doorheen het Verenigd Koninkrijk en via Dover naar Calais. Deze testreis zou plaatsvinden in de eerste helft van mei. Hoe is deze testreis precies verlopen? Heeft deze testreis het pad geëffend voor Vlaamse aanlandingen in Britse havens in de zeer nabije toekomst? Zo niet, welke zijn de voornaamste obstakels die eerst moeten verholpen worden?

Daarnaast deelde de minister op 17 maart eveneens mee dat overwogen wordt om een extra grenscontrolepost op te richten voor sanitaire controles en dat gesprekken hierover met het FAVV lopende zijn. Departement L&V zou samen met het FAVV de voor- en nadelen van de verschillende scenario's omtrent aanlanden in Frankrijk tegenover aanlanden in België in kaart brengen en welke bijkomende acties eventueel moeten worden opgezet bij de uitrol van elk van deze scenario's. Hoe ver staat men met deze analyse? Welk scenario geniet de voorkeur en waarom? Is een extra grenscontrolepost hierbij noodzakelijk? Kan de minister het concrete stappenplan schetsen dat zal worden gevolgd bij de concrete uitrol van dit voorkeurscenario?

- Het Portugese voorzitterschap van de Raad heeft op 26 april jl. een compromisvoorstel voor de Brexit Adjustment Reserve (BAR)-verordening gepresenteerd. De verdeelsleutel in de Raadspositie bestaat uit drie componenten, waarvan er één nieuw is t.o.v. het Commissievoorstel. Allereerst heeft de verdeelsleutel een handelscomponent, waarmee het belang van de handel van een EU-lidstaat met het VK wordt uitgedrukt als de verhouding van de handel van die lidstaat met het VK tot het BBP van die lidstaat. Deze handelscomponent is in de Raadspositie goed voor een allocatie van 4,15 miljard euro (ten opzichte van 3,4 miljard euro in het Commissievoorstel). Daarnaast heeft de verdeelsleutel een visserijcomponent, waarmee het belang van de visserij in de exclusieve economische zone van het VK (VK EEZ wateren) wordt uitgedrukt als de verhouding van de visvangst in VK EEZ wateren tot de totale visvangst van die lidstaat. Deze visserijcomponent is in de Raadspositie goed voor een allocatie van 600 miljoen euro (gelijk aan het Commissievoorstel). Tot slot heeft de verdeelsleutel nog een nieuwe, derde component, waarmee het inwoneraantal van de maritieme grensregio's op 150 kilometer van de kustlijn van het VK wordt meegewogen. Deze derde component is in de Raadspositie goed voor een allocatie van 250 miljoen euro. Het Portugese EU-voorzitterschap heeft van een gekwalificeerde meerderheid van de lidstaten het mandaat gekregen om op basis van dit compromisvoorstel de trilog met het Europees Parlement te starten.

Overeenkomstig het Commissievoorstel zou België uit de BAR 60 miljoen euro toegewezen krijgen waarvan intra-Belgisch is overeengekomen dat Valanderen de volledige middelen ontvangt voor de ondersteuning van de visserijsector. De minister gaf eerder al mee dat deze derde component die werd toegevoegd aan de methodiek voor verdeling van middelen over de lidstaten niet in het voordeel van België is daar onze kustlijn kort is. Kan de minister verduidelijken hoeveel middelen toekomt aan België op basis van dit compromisvoorstel van het Portugese voorzitterschap? Hoeveel middelen dreigt België mis te lopen?

- Voor de besteding van de BAR-middelen heeft departement L&V in samenspraak met alle relevante actoren alle noden in kaart gebracht en concrete voorstellen voor acties geformuleerd. Enkele concrete voorbeelden van mogelijke acties volgens de minister zijn o.m. individuele begeleiding, een specifiek infopunt voor de visserijsector, het opvangen van de logistieke keten, het verhogen van de traceerbaarheid met betrekking tot de wateren

waarin de visserij-activiteiten plaats vinden, mogelijke diversificatie, verruiming en verbreding van activiteiten van rederijen en veilingen, de Vlaming warm maken om ook minder gekende vis die door onze vissers aangevoerd wordt te gebruiken.

Kan de minister een exhaustief overzicht geven van alle bestaande noden die werden gedetecteerd en de concrete acties die voor elke specifieke nood naar voren worden geschoven?

De minister gaf eerder aan dat de Commissie nog meer duidelijkheid moet verschaffen aan de lidstaten welke projecten kunnen gesteund worden met de BAR-middelen. Heeft de minister hier intussen al meer zicht op? Zijn er concrete acties die door Vlaamse visserijsector naar voren worden geschoven die aldus bij voorbaat uitgesloten zijn om vanuit dit Europees fonds te financieren?

De minister wees er ook op dat er moet rekening worden gehouden met de Europese staatssteunregels en gaf aan dat de Commissie bereid is om de bestaande staatssteunregels flexibel toe te passen zodat lidstaten hun visserijsector in de nasleep van Brexit kunnen ondersteunen. Welke versoepelingen acht de minister wenselijk/noodzakelijk om bepaalde acties die zijn voorgesteld uit te kunnen voeren? Heeft de Commissie al meer duidelijkheid geschept over de te verwachten versoepelingen?

- Tijdens de laatste gedachtewisseling over Brexit in de commissie d.d. 17 maart gaf de minister aan dat “naast de toegang tot de Noorse wateren wordt gezocht naar andere mogelijkheden om de Belgische visserij te heroriënteren, waaronder ook de toegang tot andere visgronden. Dit is echter een langetermijnproces dat ook gepaard moet gaan met technische vernieuwingen en vorming om de visserij optimaal op de gewijzigde omstandigheden af te stemmen. Er moet ook rekening worden gehouden met de voorkeur van de consument, want het aanvoeren van andere vissoorten is enkel nuttig indien er een rendabele afzetmarkt voor is.” Op de vraag van vorige week van collega Tommelein antwoordde u dat er ondertussen testreizen richting de Noorse wateren zijn voorzien.

Rekening houdende met de voorkeur van de Belgische consument enerzijds en bedrijfseconomische aspect anderzijds, welke alternatieve visgronden zouden onze vissers nog kunnen verkennen i.k.v. verdere diversificatie van de eigen visserij activiteiten? Worden er momenteel al concrete pistes tegen het licht gehouden, meer dan de Noorse wateren, en zo ja kan de minister hier meer toelichting over geven?

Vooruit

- Bedrijven kunnen aan de Brexit-consulent van het VLAM ook individuele vragen stellen. Hoeveel vragen ontving het VLAM al vanuit de visserij- en landbouwsector en wat zijn de grootste bekommernissen die naar boven komen en uit welke sectoren kwamen de vragen?
- Ook aan de Brexithelpdesk kunnen ondernemingen advies vragen. Hoeveel adviesvragen ontving de Brexithelpdesk al vanuit de visserij- en landbouwsector en over welke onderwerpen werd het meeste advies gevraagd?
- De Vlaamse regering heeft een pakket aan steunmaatregelen. Vroegen bedrijven uit de visserij- en landbouwsector al steun aan? Hoeveel aanvragen zijn er ingediend? Hoeveel middelen werden er ondertussen al toegekend per maatregel?

-
- Zijn er al cijfers bekend over de impact van de Brexit en het nieuwe handelsakkoord op onze land- en tuinbouwsector, de agro-industrie en de visserijsector?

BIJLAGE 2:

Antwoorden van minister Hilde Crevits

Antwoorden van minister Hilde Crevits op de vooraf ingediende vragen

Collega's,

We hadden in de gedachtewisseling in januari 2021 afgesproken om regelmatig samen een stand van zaken op te maken over de verdere impact van de Brexit. Op 17 maart vond hier de tweede gedachtenwisseling plaats.

Ik wil beginnen met een paar woorden over de globale stand van zaken op vlak van Brexit. Daarna kom ik tot jullie vragen.

Jullie zullen zich herinneren dat het handelsakkoord met het VK sinds begin dit jaar voorlopig van toepassing was tot eind april 2021. Deze periode was nodig om de teksten juridisch en linguïstisch te controleren in alle 24 talen. Het Europees Parlement heeft uiteindelijk op 27 april zijn goedkeuring gegeven aan de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst (TCA) tussen de EU en het VK. Twee dagen later, op 29 april, nam de Raad een besluit aan over de sluiting van de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen EU en VK. Dit was de laatste stap voor de EU om het post-brexit-akkoord te ratificeren. De overeenkomst is dan op 1 mei 2021 in werking getreden.

Dit is natuurlijk een belangrijke stap om de relaties met het VK te organiseren en gestroomlijnd te laten verlopen. Dat betekent jammer genoeg niet dat alle Brexit perikelen nu achter de rug zijn. Een correcte uitvoering van de afspraken is en blijft belangrijk.

In dit opzicht is de beslissing van het VK in maart belangrijk. Het VK communiceerde op 11 maart een nieuwe tijdslijn voor de verstrenging van de fytosanitaire grenscontroles die normaal

gezien op 1 april in werking getreden waren. Er zijn drie stappen voorzien voor de invoering van de controles:

- 1 oktober 2021 (producten van dierlijke oorsprong),
- 1 januari 2022 (producten van plantaardige oorsprong)
- 1 maart 2022 (Fysieke controles via grenscontroleposten in het VK worden ook voorzien voor levende dieren en overige producten van plantaardige origine).

Ik ga nu in detail in op specifieke discussies gelinkt aan landbouw en visserijactiviteiten, aan de hand van de vragen die jullie gesteld hadden.

1. VISSERIJ

a) Stand van zaken onderhandelingen met het VK

Door de aanslepende onderhandelingen over het handels- en samenwerkingsakkoord met het VK, konden de besprekingen over de vangstmogelijkheden voor 2021 pas begin dit jaar starten. Deze onderhandelingen gingen ruimer dan enkel de vastlegging van de Total Allowable Catch (TAC) en quota, maar handelen ook over de voorwaarden die hiermee nauw verbonden zijn. Tegelijkertijd moesten deze besprekingen voor het eerst concrete invulling geven aan het visserijhoofdstuk in het nieuwe handels- en samenwerkingsakkoord tussen het VK en de EU.

Door het uitblijven van een akkoord over de vangstmogelijkheden hadden beide partijen eind 2020 voorlopige TAC's vastgelegd tot einde maart 2021, wat de facto een nieuwe deadline werd om een visserijakkoord te bereiken. Dit lukte niet, zelf heb ik in de Visserijraad in maart aangebracht dat zolang er geen akkoord over alle punten was er verder moest onderhandeld worden, ook heb ik het belang van een gelijk speelveld benadrukt. Daarom heeft de Agrifish Raad voorlopige TAC's voor de EU in maart verlengd tot 31 juli 2021.

Uiteindelijk kon er op 2 juni – na 5 maanden! – dan toch een akkoord gesloten worden tussen de Europese Commissaris en het VK. De details van het akkoord worden vanmiddag door de Commissaris toegelicht aan de betrokken lidstaten. Het gaat om een principe-akkoord, waarvan de grote lijnen eerder al duidelijk waren.

Daarnaast was het voor de Vlaamse vloot belangrijk om voor de niet-quota soorten, zoals inktvis en sint-jakobsschelpen, zoveel mogelijk een status quo voor de vangstmogelijkheden te behouden. Dit is uiteindelijk ook gelukt!

Dit akkoord is een belangrijk precedent voor toekomstige onderhandelingen, want ook na Brexit blijft het VK een belangrijke partner voor het gedeeld beheer van het grootste deel van onze visbestanden. Ik heb de Commissaris steeds 100% gesteund in zijn aanpak, het eerste akkoord met de Britten moest goed zitten. Ik hoop wel dat we de volgende jaren op basis van dit kader veel sneller tot een akkoord kunnen komen met de Britten. Onze vissers hebben recht om bij het begin van het jaar te weten waar ze aan toe zijn. In die zin vind ik de oefening van dit jaar niet voor herhaling vatbaar in de volgende jaren

b) Gespecialiseerd visserijcomité

Er is nu een visserijakkoord met het VK, maar dit neemt niet weg dat er nog heel wat werk op de plank ligt van het toekomstig gespecialiseerd visserijcomité dat binnenkort wordt opgestart.

Voor het eerste overleg van het visserijcomité voorziet de Europese Commissie al een volle agenda met talrijke punten die verder moeten worden uitgeklaard zoals technische maatregelen, gelijk speelveld omtrent aanlandplicht. Uiteraard zal het

visserijakkoord met het VK voor 2021 deze besprekingen faciliteren.

Elke lidstaat kan 1 vertegenwoordiger hiervoor aanduiden. Aangezien Vlaanderen exclusief bevoegd is voor visserij hebben wij intra-Belgisch laten weten dat wij deze plaats zullen invullen. Het lijkt mij evident dat de andere Belgische overheden hier geen probleem zullen mee hebben.

c) Trilateraal akkoord EU/VK/Noorwegen

Op 16 maart slaagden de de Europese Commissie, het VK en Noorwegen erin om een visserijakkoord te sluiten voor 2021. In dit akkoord zijn onder meer de gezamenlijke beheersmaatregelen genomen voor de kabeljauw, schelvis, koolvis, wijting, schol en haring in de volledige Noordzee.

Tegelijkertijd slaagde de EU er ook in een bilateraal akkoord te sluiten met Noorwegen. Hierop kregen ook de Vlaamse vissers meteen toegang tot Noorse wateren voor 2021. Een eerste visreis werd reeds uitgevoerd onder intensieve begeleiding door de medewerkers van het departement Landbouw en Visserij.

d) Vislicenties

Na het handels- en samenwerkingsakkoord met het VK van 24 december, hebben de EU en het VK alles in het werk gesteld om tijdig vislicenties af te leveren aan elkaars vissersvaartuigen. Op 31 december 2020, 23u ontvingen de EU vissersvaartuigen voor de Britse 200 mijlszone voorlopige visvergunningen die ondertussen omgezet werden in vergunningen voor gans 2021.

De vislicenties voor de toegang tot de Britse 6 tot 12-mijlszone bleek een moeilijkere oefening. De betrokken vaartuigen moeten bepaalde activiteiten kunnen bewijzen in de periode 2012 tot 2016. De methodologie hiervoor werd door het VK pas laat

vrijgegeven, waardoor vaartuigen pas in februari hun licentie ontvingen. Voor zeer veel Vlaamse vaartuigen vormde dit geen probleem. Zij ontvingen een licentie. Voor vijf vaartuigen was dit een grotere uitdaging. Zij hebben op dit moment nog geen licentie.

Het departement landbouw en visserij heeft hierover contact met de Europese Commissie en heeft op 20 mei bijkomende argumentatie en gedetailleerde gegevens aangeleverd voor 3 vaartuigen. Voor 2 andere vaartuigen is een dossier in opmaak.

e) Situatie Jersey

Pas op 30 april kende Jersey een 40-tal licenties toe, maar diezelfde dag verstuurde het VK ook een brief met bijkomende voorwaarden die meteen van toepassing waren vanaf 1 mei.

Enkel Franse vissers zijn door deze maatregelen getroffen, en zij ondernamen dan ook een protestactie hiertegen. Dit kreeg zeer veel aandacht in de media, vooral nadat het VK besloot om twee marine vaartuigen te sturen om de situatie te "monitoren".

In een reactie van 4 mei reageerde de Commissie dat de laattijdige notificatie niet beantwoordde aan de voorwaarden rond tijdige notificatie opgenomen in het handels- en samenwerkingsakkoord. Ook inhoudelijk ziet de Commissie heel wat problemen met ondermeer de introductie van nieuwe beheersmaatregelen. Deze laatste moeten wetenschappelijk onderbouwd zijn, alsook niet-discriminatoire. Beide elementen werden onvoldoende aangetoond door het VK.

In een brief van 8 mei reageerde het VK – in naam van Jersey – wat meer verzoenend door extra tijd te voorzien voor verder overleg tot 1 juli.

Ik denk niet dat wij erg moeten wakker liggen van deze episode. Voor mij toont het vooral het verschil in relaties tussen landen binnen en buiten de EU. Indien je geen permanent overleg hebt tussen landen, zoals we dat in de EU kennen, hebben voorvallen de neiging om snel te escaleren.

f) Impact Brexit in cijfers

De kostprijs van Brexit voor de visserijsector blijft evolueren naarmate de onderhandelingen vorderen. Een actuele raming opmaken is bijzonder moeilijk bij een gemengde visserij omdat de impact inschatten op de vangsten heel moeilijk is. Naast inleveringen van quota die elk jaar stijgen, moeten alle technische en digitale aanpassingen ook in rekening gebracht worden. We hebben nog geen zicht op de quotaruilen die voor dit jaar zullen mogelijk zijn en welke impact dit zal hebben. Ook de personeels- en de brandstofkosten stijgen onder andere doordat een transit door het VK moeilijk loopt. Bij elke aankondiging van nieuwe maatregelen door het VK zoals aanpassing van technische maatregelen, stijgt de kostprijs verder. Ook de vereisten en de aanpassingen die moeten gebeuren in het kader van bijvoorbeeld bewijs van herkomst van de vis, registratie, enz., worden steeds meer duidelijk, onder andere door de testreis, er wordt verder bekeken hoe hier best kan aan tegemoet gekomen worden, welke investeringen hiervoor nodig zijn.

Over de graduele vermindering van de vangstquota en de verdeling ervan binnen de EU zijn wel geen verdere onderhandelingen nodig. Elke lidstaat draagt immers bij zoals overeengekomen in de relatieve stabiliteit, dit is een verdeelsleutel tussen de lidstaten die sinds 1980 vastligt voor de TAC per bestand.

Voor de vastlegging van de jaarlijkse definitieve TAC en quota en de randvoorwaarden zullen wel elk jaar onderhandelingen nodig zijn. Immers, naast de vastgelegde graduele vermindering van de

vangstquota, moet ook rekening gehouden worden met de jaarlijkse wetenschappelijke adviezen en economische gegevens voor een duurzaam beheer van alle visbestanden.

g) Brexit aanpassingsreserve (BAR)

De middelen uit dit fonds zullen ingezet worden van zodra dit door de Raad en het Europees Parlement finaal is goedgekeurd. Pas dan is er immers zekerheid over hoe de middelen kunnen besteed worden.

Het oorspronkelijke Commissievoorstel voorzag een verdeling van de middelen van de reserve in 2 rondes, namelijk toekenning van 4 miljard EUR als prefinanciering in 2021 (eerste ronde) via pre-allocaties aan de lidstaten en toekenning van het resterend 1 miljard in 2024 op basis van gemaakte kosten.

Tijdens de onderhandelingen met het Europees Parlement is vooral de allocatiemethodiek onder druk komen te staan. Gezien het nadelig effect voor BE is er gedurende de maanden maart en april politiek overleg geweest met het Portugees voorzitterschap.

Het compromisvoorstel van het Portugees VZP bevat een herziening van de allocatiemethode, waarbij naast de componenten handel en visserij die in het Commissievoorstel werden meegenomen een derde component 'maritieme grensregio's' toegevoegd wordt. Bovendien worden alle middelen (5 miljard) vanaf het begin toegewezen.

Ik volg dit vanzelfsprekend van dichtbij op.

Momenteel is de visserijsector geen vragende partij voor een verlenging van de stillegvergoedingen. Vissers spreiden hun activiteiten en willen het ganse jaar door actief blijven en verse vis aanvoeren.

Wel is de transit problematiek een belangrijk aandachtspunt onder de Brexit aanpassingreserve en hiermee kom ik bij mijn laatste visserijpunt.

h) Transit problematiek

Ik ben blij te kunnen melden dat vorige week voor de eerste maal succesvol vis werd aangeland door een Belgische vissersvaartuig in een Britse haven waarna het werd vervoerd en te koop aangeboden op de Vlaamse Visveiling. Mijn waardering voor de intensieve samenwerking tussen de reders en vissers, de Rederscentrale, de Vlaamse Visveiling, de transporteur, het departement Landbouw en Visserij, de douane en het FAVV. De voorbereidingen van deze testreis waren intens, er is nog werk, maar toch kunnen we spreken van een succes. Er werd bewust gekozen voor een erg korte zeereis met een beperkt aantal vangsten om het risico te beperken. Ook werd ervoor gekozen om de vis rechtstreeks naar België te transporteren en niet via Frankrijk.

Na doorgedreven controle van de goederen door de Britse douane, werden deze toch vrijgegeven waardoor de ferry 12u later dan gepland gehaald kon worden. Met deze eerste uitgevoerde testreis werden de moeilijkheden van een dergelijk traject nogmaals duidelijk. Heel wat documenten en formulieren kenden meerdere versies vooraleer ze door de Britse overheid werden aanvaard. Deze testreis wordt nu geëvalueerd. Het is de bedoeling dat verse vis, gevangen in Britse wateren via koelstransporten snel en zonder omwegen onze veilingen kan bereiken. Er zullen nog bijkomende testreizen nodig zijn om deze zware administratieve procedures om te zetten zodat dit terug een gangbare praktijk kan worden.

Het oprichten van een extra grensinspectiepost om de transit via Frankrijk te faciliteren bleek na het overleg met Minister Clarinval niet binnen het Europees wettelijk kader te kunnen, noch blijkt dit nu de te verkiezen optie voor de stakeholders binnen de sector. Er wordt meer op ingezet om de verse visserijproducten via ferry rechtstreeks in België de Unie binnen te brengen, waar gebruik gemaakt kan worden van de bestaande grensinspectieposten. De testreizen worden ondernomen om de opportuniteiten maar ook om de moeilijkheden van elke mogelijke route in kaart te brengen en zoveel als mogelijk weg te werken.

2. LANDBOUW EN AGROVOEDING

Wat betreft de vragen in verband met landbouw, merk ik een grote bezorgdheid over de impact die de Brexit kan hebben op de kosten en inspanningen voor Vlaamse bedrijven die hun producten nu moeilijker over het Kanaal verscheept krijgen. Dat is natuurlijk een bezorgdheid die ik deel.

We zien in ieder geval in de handelscijfers dat (zelfs ondanks de gezondheidscrisis) onze totale Belgische uitvoer van agroproducten naar het Verenigd Koninkrijk voor de eerste twee maanden van 2021 op een hetzelfde niveau ligt als de eerste twee maanden van 2020. De invoer vanuit het VK is gehalveerd.

Bij de uitvoer maskeert de 'status quo' echter grote verschillen tussen de onderliggende productgroepen. Binnen de uitvoer van akkerbouwproducten zijn de aardappelen er sterk op achteruitgegaan (-30%), terwijl er een sterke toename is van de uitvoer van graanproducten (+44%). Binnen de dierlijke producten is er een sterke achteruitgang voor de eieren (-74%) en het vers vlees (-30%). Dit wordt meer dan gecompenseerd door de grotere uitvoer van vleesbereidingen (+209%) en zuivelproducten (+27%). Binnen de tuinbouwproducten zien we een sterke daling bij het

vers fruit (-65%), verse groenten (-25%) en sierteelt (-47%). Deze dalingen worden slechts gedeeltelijk gecompenseerd door de sterkere uitvoer van verwerkte groenten (+18%).

Van bijna alle productgroepen is de invoer gedaald. Toch zijn er ook enkele opvallende zaken: de invoer van suikerhoudende gewassen, producten en bijproducten is teruggefallen tot 10%; de invoer van vers vlees is met 80% gedaald, die van verwerkte groenten met 85%.

Bij het interpreteren van de cijfers mogen we niet vergeten dat het VK in de eerste twee maanden van het jaar in lock-down zat.

a) Faciliterende rol VLAM/VLAIO

Vanuit Vlaanderen proberen we een faciliterende rol op te nemen voor die bedrijven die willen uitvoeren naar het VK.

In het algemeen loopt de bijstand aan de Vlaamse bedrijven uit de land- en tuinbouw en visserijsector via VLAM.

Wat betreft de middelen die VLAM specifiek voor Brexit heeft ontvangen, kan ik het volgende zeggen. VLAM nam al in 2020 het initiatief om het exportplatform freshfrombelgium.com volledig te vernieuwen. Daarnaast werd er in 2021 een open oproep gelanceerd naar Vlaamse bedrijven actief in de agrovoeding, visserij en sierteelt om een innovatief project in te dienen om de export te vrijwaren en te ondersteunen, de zogenaamde 'incubator'. Omwille van de vele aanvragen, zal dit initiatief voortgezet worden. Daarenboven zal VLAM een charmeoffensief opzetten om de Vlaamse agrovoeding en plantensector te promoten in het Verenigd Koninkrijk. Er komt een campagne die gericht is op Britse aankopers. Ook zal er hard gewerkt worden aan het opzetten van netwerken voor onze bedrijven.

Wat betreft de vraag over de feedback-bevraging, kan ik zeggen dat VLAM continu in contact staat met de bedrijven. Op die overlegmomenten worden de plannen van VLAM steeds voorgelegd en afgetoetst met de sector. Het is ook dankzij deze nauwe relatie dat VLAM snel kan inspelen op de specifieke noden van de bedrijven in de verssectoren. Uit deze contacten blijkt o.a. dat de door VLAM georganiseerde dienstverlening door de desbetreffende bedrijven als positief ervaren wordt. Op deze manier ondersteunt VLAM de bedrijven (en vooral KMO's) om hun export te bestendigen. VLAM ging met de sector in dialoog via individuele gesprekken met bedrijven en technische of informatieve vergaderingen met exporteurs en federaties. Ook sociale media werden ingezet om informatie te laten doorstromen. Een ruimere groep bedrijven werd bereikt via artikels in de vakbladen en nieuwsbrieven. Tot slot organiseerde VLAM een webinar in samenwerking met de douane en FAVV, waarop 100 deelnemers waren. Dit event was vooral bedoeld om kleinere bedrijven te ondersteunen bij de verschillende veranderingen door Brexit. Ook specifiek voor KMO's in de sierteeltsector organiseerde VLAM een webinar met een 60-tal deelnemers.

In 2021 werd een Brexit-consulent aangeworven om de bedrijven technisch te begeleiden en oplossingen te vinden voor nieuwe handelsbelemmeringen in het kader van de Brexit. Deze consulent heeft sterk ingezet op het uitbouwen van een agro-economisch netwerk in het VK en met de Vlaamse en federale overheden. Hij verzamelt marktinformatie en stelt dit ter beschikking op maat van de onze exportbedrijven die focussen op het VK. Hij deelt informatie over regelgeving inzake import agrovoeding en sierteelt in het VK en zoekt naar oplossingen in het kader van douane-technische en sanitaire en fytosanitaire handelsbelemmeringen. De Brexit-consulent van VLAM heeft samen met de verschillende agrofederaties de problemen in kaart gebracht. De Brexit-consulent zette ook extra in op de

communicatie naar de bedrijven. Zo organiseerde hij het webinar in samenwerking met de douane en FAVV. De consultant die in nauw contact staat met de Brexit-cel binnen VLAIO en FIT zorgde ook voor een ruimere communicatie via verschillende kanalen.

De Brexit-consulent ontving meer dan 100 vragen ontving tot nu toe. De wederkerende onderwerpen behandelen de fytosanitaire maatregelen, douaneformaliteiten en oorsprongsadministratie. De vragen kwamen vooral uit de sierteeltsector omdat zij in de eerste fase het sterkst getroffen waren. Daarnaast klopten ook bedrijven uit de sectoren groenten en fruit, vleeswaren en vlees aan bij de Brexit-consulent. VLAM bereidt samen met VLAIO en FIT nieuwe communicatie voor richting de bedrijven in aanloop naar de nieuwe deadline van 1 oktober.

Verder waren er ook vragen in verband met de ondersteuning via VLAIO. De verdeling van de 50 miljoen heb ik vorige keer al mee gegeven. Qua inzet van de middelen kan ik volgende krachtlijnen meegeven:

- In totaal zijn er al 14 aanvragen geweest voor de Brexit Veerkrachtsubsidie waarvan we er nog 7 in behandeling zijn. Twee aanvragen zijn intussen positief geëvalueerd. Het totale budget van deze projecten bedraagt € 77.695,00. Er werden nog geen aanvragen ontvangen van bedrijven uit de visserij- en landbouwsector.
- SYNTRA zal nieuwe ondernemerschapstrajecten aanbieden. De doelstelling is om dit dossier voor het zomerreces te agenderen op de Vlaamse Regering.
- Ook door de vier partners binnen het Contract Ondernemerschap (Unizo, Voka, Netwerk Ondernemen & het Industrieconsortium) zijn concrete voorstellen ingediend voor de versterking van de dienstverlening rond ondernemerschap. Het gaat daarbij zowel om directe

begeleiding (douane, productnormen, wijzigende regelgeving, ...), als om begeleiding met betrekking tot het versterken van de maturiteit van ondernemingen op vlak van import, export en digitale handel, complementair aan de rol van FIT. Voor deze voorstellen wordt nu het advies ingewonnen van de Inspectie Financiën.

- De Brexit Helpdesk heeft meer dan 750 vragen beantwoord, heeft een aantal evenementen georganiseerd waarin het bedrijven heeft geïnformeerd over Brexit en de experts van de helpdesk treden ook op als spreker in externe events.
- Vorige week heb ik in de commissie economie aangekondigd dat ik € 139.000 vrijmaak voor de conceptuele ontwikkeling van een green corridor in Vlaanderen. Het gaat om een digitale digitaal platform en een fysiek servicepunt dat tot doel heeft de grenscontroleprocessen tot een minimum te herleiden.

b) Gelijk speelveld en tarifaire belemmeringen

Wat betreft de vragen over het gelijk speelveld en de niet-tarifaire belemmeringen, kan ik verwijzen naar mijn antwoorden van onze bijeenkomst van 17 maart. Kort gezegd, heb ik toen aangegeven dat het VK inderdaad kan afwijken van EU-regelgeving op vlak van milieu, klimaat, arbeidswetgeving, enzovoort.

Beide partijen, EU en VK, hebben daarom in hun akkoord opgenomen dat er een bindend mechanisme voor geschillenbeslechting en de beide partijen corrigerende maatregelen kunnen nemen.

De EU heeft ook aangegeven dat risico's op negatieve effecten van de bilaterale handelsovereenkomst met het VK zullen worden gemonitord op basis van onder andere marktgegevens en klachten van economische actoren.

Voor het ogenblik heb ik enkel vernomen van het FAVV dat er afwijkende fytosanitaire regels zijn in het VK. Voor de rest zijn er naar mijn weten nog geen afwijkende regels die voor een ongelijk speelveld zorgen.

c) FAVV

Tot slot zijn er nog de vragen die in de eerste plaats federale bevoegdheid zijn, zeker als het gaat over het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid. De samenwerking met het FAVV verloopt trouwens vlot. Ze werken samen met de gewestelijke overheden om exporteurs voor te bereiden en op die manier de lasten te beperken.

De keuze van het VK om de EU te verlaten brengt inderdaad extra in- en uitvoercontroles met zich mee. Invoerregels worden op EU-niveau vastgelegd en geïmplementeerd door de lidstaten. De regels voor uitvoer naar het VK worden door het VK vastgelegd. Voor veel goederen past het VK dezelfde regels toe als degene die de EU toepast voor invoer in de EU, maar in bepaalde domeinen (vooral dan fytosanitair) zien we toch al verschillen. Deze nieuwe in- en uitvoercontroles brengen onvermijdelijk extra kosten met zich mee. Reglementair is voorzien dat daarvoor retributies worden aangerekend, net zoals dit het geval is voor de sanitaire en fytosanitaire controles die gepaard gaan met de handel tussen België en een ander derde land.

Op de vraag van Open VLD over extra controles voor de voedingsindustrie kan ik jammer genoeg alleen maar bevestigend antwoorden. Extra controles vragen tijd om ze te kunnen plannen en uitvoeren, maar het FAVV doet er alles aan om die tot een minimum te beperken. Tijdens diverse webinars en in vergaderingen met de sectoren raadt het FAVV de exporteurs aan om contact op te nemen met hun lokale controle-eenheid zodat

praktische afspraken kunnen gemaakt worden op maat van het bedrijf.

Wat betreft de vraag over de procedure voor exportcertificaten laat FAVV weten dat het een systeem heeft voor het elektronisch aanvragen en afleveren van die certificaten. Momenteel is elektronische uitwisseling van certificaatgegevens met derde landen nog niet mogelijk. Het FAVV zal binnenkort wel starten met de ontwikkeling van een interface die dergelijke uitwisseling zal mogelijk maken. Eventuele elektronische uitwisseling van certificaatgegevens met het VK wordt op Europees niveau onderhandeld met het VK. De EU heeft het gebruik van TRACES hiervoor al aangeboden aan het VK, maar tot nog toe is het VK hier niet op in gegaan. Door de ontwikkeling van een interface bereidt het FAVV zich voor op het moment dat dit toch zou overeengekomen worden. Het FAVV is daarvoor trouwens al op technisch niveau in overleg met de Commissie.

Om de kosten van de toegenomen administratieve last te verminderen zetten bedrijven via de subsidies van de VLAM-incubator in op IT-oplossingen om deze administratieve impact te verminderen en hun flexibiliteit te verhogen. VLAM plant ook een mini-incubator om KMO's de kans te geven om hun systemen te verbeteren.

Verder was er ook een vraag naar het gelijk speelveld in de controles door het FAVV. Zowel het FAVV als de tegenhanger in Nederland krijgen regelmatig opmerkingen over het feit dat de controles over de landsgrenzen soepeler zouden zijn. Dergelijke klachten zijn niet nieuw. Het wel belangrijk dat ze ter harte worden genomen, het FAVV heeft regelmatig contact met de collega's in de andere lidstaten.

Het FAVV geeft aan dat de meeste klachten na onderzoek en overleg met de Nederlandse collega's ongegrond blijken te zijn. Specifiek in het kader van export van planten en plantaardige producten naar het VK, overlegt het FAVV met haar collega's van andere betrokken lidstaten (waaronder Nederland) om na te gaan hoe aan de VK eisen kan voldaan worden op een uniforme manier en de administratieve last te beperken.